

# Nové Bratrské Listy



*Ovoce Božího Ducha je láska, radost, pokoj, trpělivost,  
laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání.*

*(Gal 5,22-23)*



1414–2014  
600 let přijímání podobojí



# obsah

<b>kázání</b>	
Kralování k pláči ( <i>J. Štorek</i> )	31
<b>biblické a teologické studie</b>	
Církev jako instituce svobody ( <i>P. Roubík</i> )	34
<b>dějiny</b>	
Misie JB v jižní Africe 2 ( <i>T. Daňková</i> )	40
<b>unitas fratrum</b>	
Setkání sester v Kleinwelka ( <i>L. Bernardová</i> )	43
<b>náš seniorát</b>	
Letnice v Potštejně ( <i>J. Nejmanová</i> )	44
Železný Brod ( <i>J. Polma</i> )	46
Vzpomínka - F. J. Polma (100 let) 48	48
Praha - kaple v Malešicích ( <i>E. Šormová</i> )	49
Dopis z Turnova	50
Noc kostelů v Potštejně ( <i>J. Nejmanová</i> )	52
<b>z církvi ve světě</b>	
J. Gauck - ze života prezidenta ( <i>z němčiny M. Ulrichová</i> )	53
<b>ráj srdce</b>	
<i>připravuje M. Matouš</i>	

## **Nové Bratrské Listy**

16. ročník (2014)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR

při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

tel: 224 941 870

mail: uf.praga@centrum.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

# editorial

Milí přátelé,  
ještě před prázdninami se Vám dostává do rukou druhé číslo XVI. ročníku Nových bratrských listů. Předně bych vám chtěla popřát požehnané letní dny. Příjemné chvíle při čtení nejen tohoto čísla, nabrání sil i chvíle strávené v Boží hřejivé lásce.

Proč je zde církev, jaké má církev úkoly, jak církev sama sebe chápala v určitých dobách a dějinných zvratech, nad těmito otázkami se zamýšlí Pavel Roubík, doktorand UTF UK. I naše sbory tyto myšlenky vedou k hledání nových způsobů práce i zvěstování evangelia. Vedou sbory k vytváření prostoru pro misii a vzeti vážně zodpovědnosti za společnost z pohledu následovníků Kristových.

I v tomto čísle pokračuje seriál o misii v Kapské oblasti. Tato studie, která bude pokračovat i v dalším čísle, vznikla v rámci projektu „Misie obnovené JB v jižní Africe na přelomu 18. a 19. století“ řešeného v roce 2014-2015 na FF UK v Praze z prostředků GAUK.

Joachim Gauck, prezident Německé republiky, nedávno navštívil i naši zemi. Výňatky z jeho pozoruhodného života, zachycující začátky jeho působení jako faráře Zemské Lutherské církve v bývalém NDR, nám přiblížila svým překladem ses. M. Ulrichová.

Je mnoho cest stát se následovníky Kristovými i v dnešní době, která je mnohdy tak nepřehledná. Bohu díky za to, že i v této situaci si Bůh povolává lidi, kterým dal moudrost a poznání přítomnosti Boží i ve zdánlivě všedních věcech.

Vaše *Eva Šormová*  
*redaktorka*

**Děkujeme za podporu pro náš časopis.  
Číslo účtu 13198319/0800**

# kázání

## Kralování k pláči

(1 Samuelova 11,1-4)

Ježíšova slova a jeho mocné skutky probouzely velikou radost a doufání, naději na lidskou svobodu, na navrácení důstojnosti, na to, že konečně setřese všechna břemena svých úzkostí, hříchů, vin, nepřátelství, nenávisti, nemocí a smrti. Ale najednou je všechno ohroženo. Ježíš na kříži, silný povstal proti lidu Hospodinovu.

Izraelci si sotva zvolili Saule za krále a přichází Nášaš Amónský – amónský král. Tak moc chtěli krále. A teď mají přímo od krále – ohrožení života. S královským titulem – Nášaš Amónský – přichází smrt. Slovo Nášaš není jméno, znamená had. A je to ke všemu královský titul užívaný v Egyptě, v Babyloně, v Recku... Tento titul nese znamení spřízněnosti amónského krále s božstvy, a to ne s lečjakými božstvy. Podobně jako ve jmenovaných zemích, především v Egyptě, had je božstvem zdraví, plodnosti a úspěchu. Medicína dodnes nosí před sebou symbol hada, jako tento starodávňý symbol vítězství nad nemocí a smrtí. A tak Nášaš Amónský, amónský had – ten dovedný, který všechno zvládne, ten, do něhož se zakoukali Izraelci a tolik po něm toužili, aby na to měli, aby to všechno zvládli – tento Nášaš symbolizuje vůči Izraeli odpůrce Hospodinova. Není to obyčejný král za kopečky, někde, který hrozí místní malou bitvou, ale v něm se zjevuje hned po zvolení Saule králem všechen odpor, království vůbec. Povstává-li Nášaš Amónský proti lidu Hospodinovu, pak povstává tato moc amónská proti samému Bohu. Sotva zvolali: Ať žije král!, natvrdo se rozevěřela propast mezi božstvy jiných národů a králi, jaké mají jiné národy, a Bohem Izraele.

Jakkoli dnešní příběh vypadá jako historika regionální, kdesi nedaleko od Jordánu, u Jábeše v Gileádu, na hranicích s ambiciózním kmenem Amónovců, všimli jsme si dobře, že ukazuje k daleko závažnější válce, k daleko závažnějšímu sporu: zda bohové národů, nebo Hospodin izraelský. Kdo je tady pánem? Náboženský rozměr této místní bitvy je tedy zřetelný. Nedělejme si iluze, že žijeme ve světě sekulárním, ve kterém jde jenom o místní přestřelky, o boje omezené na určitá území, o nějaké pochybnosti, hříchy, chyby, omyly a nemoci jednotlivých a od nás hodně vzdálených lidí. Také dnes probíhá tato základní bitva o Boha. Neboť také dnes povstává proti Hospodinu, izraelskému Bohu a Otcí Ježíše Krista, všechna naše lidská vůle mít to v ruce, všechna naše praktická potřeba dobře to zorganizovat a uspořádat, vědět, odkud kam všechno vede, a tak to dokonale řídit.

Doba, ve které se tento příběh pravděpodobně udál, je dobou, jejíž souvislosti jsou zřetelné. Jsou to souvislosti zápasu a obsazení úrodného kraje uprostřed pouští, na tato místa se scházejí a dokonce sbíhají a tlačí se na ně různé národy, národy

různě vybavené. Nejenom národy z pouště, na velbloudech, nejenom národy z moře – Pelištejci, je to také místo střetu velkých mezinárodních konfliktů. Tady se střetávají všechny světové velmoci. A tak se na malé bitvě odehrává také veliký mezinárodní spor o ovládnutí této krajiny.

Když vzniká v Izraeli království jako volba Izraele zvolit stejnou taktiku sebezprosažení, obsazení země a uhájení svých pozic proti druhým – když vzniká v Izraeli království, je v souvislostech nejenom náboženských a politických, ale také v souvislostech ekonomických. Tehdy ještě společně neprovázané kmeny, z nichž každý jedná na svou vlastní pěst, jsou tlačeny vnějšími okolnostmi k tomu, aby založily a později upevnily vzájemnou solidaritu, spolupráci a tak se chránily před vnějším nepřítelem. Postupně vzniká izraelská amfiktyonie tj. spojení deseti izraelských kmenů na severu a připojení dalších kmenů na jihu, na této politické scéně vzniká a motivuje se království.

Saul proto, aby dosáhl této společné jednoty a aby prokázal, že volba izraelského lidu je správná, volí v této chvíli ohrožení docela běžnou taktiku. Zase to není nic nového. Vytváří ekonomický nátlak na nepřátelské kmeny a vyhrožuje jim: „Nepůjdete-li se mnou do války proti Náchašovi Amónskému, zlikviduji váš dobytek.“ A ostatní kmeny, když jsou takto zásadně ohroženy na zásobování potravou, tedy ekonomicky ohroženy, nakonec, do značné míry ze strachu, ale přece jenom se k Saulovi přidají a tak vzniká společné souručenství boje. Tedy není to jenom nějaká náboženská selanka, která by motivovala vznik království v Izraeli, je to velmi komplikovaný zápas, který se děje na všech rovinách, tedy i na rovině ekonomických nátlaků.

Nejsme ve světě pohádek nebo nejsme ve světě nějakého romantického náboženství. Izraelské dějiny, stejně jako naše dějiny dnes a dějiny církve dnes, se odehrávají uprostřed těchto všech běžných světských tlaků a záměrů, tendencí, nátlaků, kombinací, politické hry. A do toho ještě proniká takový prozíravý zájem – každý by ovšem takový zájem vzal rád také za svůj – je to boj Izraele pod vedením Saulovým proti kmenovému partikularismu, proti rozdělování území na kousky, v nichž si každý bude pánem. A tenhle ten velkolepý koncept nakonec v dějinách Izraele získává převahu a tak se stane Izrael královstvím uprostřed mocenských zájmů natolik významným, že si nejenom obhájí samostatnost, ale dosáhne také ohromného rozvoje ekonomického. Má dokonce technologie, které jinde patří k nejvyspělejším technologiím, třeba výrobu mědi a slitin, což byl za krále Šalamouna veliký artikl obchodní a také z toho byl i zbrojní materiál. Takže království prokazuje všelijakými rafinovanými triky vůli po životě, chuť k tomu se prosadit a také významnou rentabilitu, efektivitu – účinnost, a později se v Izraeli dobře zakotví.

Kdybychom se dívali (ovšem očima toho pragmatika) na vývoj Izraele a na první kroky v království izraelském, tak bychom si řekli: Je to cesta malého, avšak úspěšného lidu, je to docela dobrý příklad, který bychom mohli také používat a následovat.

Tyto cesty se také znovu používaly k budování izraelského státu po druhé světové válce, existují tlusté knihy popisující problematiku vojenské strategie, která pomohla Izraeli obsadit území. Existují o tom rozsáhlé spisy, které shromažďují materiály politické a ekonomické a také společenskovední k tomu, aby potvrdily a dosvědčily, že izraelská cesta byla správná.

Vychytralost, překvapivá řešení, odvážné a nikdy před tím nevyzkoušené válečné triky, těmi se Izrael smí chlubit a jimi vždycky nepřítele překvapí a tak se prosadí. Na pozadí tohoto velmi vynalézavého, dramatického a strhujícího příběhu izraelského vypadá příběh Ježíšův jako obrácený. Ode vši dovednosti, ode všeho efektu vlastně Ježíš odstupuje. Jeho cesta má tendenci sestupnou. Pokud vystupuje k Jeruzalému, tak je to jenom znamení, že jeho cesta je cestou konfrontace, konfrontace s tímto mocensko-politickým pojetím království v Izraeli. Saul v dnešním příběhu je králem, který v sobě nese kupodivu obojí znaky. Znaky toho, který je reprezentantem ambice Izraele, i znaky toho, který má citlivé ucho. Proto jsme skončili dnešní čtení u onoho pláče všech jábešských. Od tohoto pláče se odvíjí celé Saulovo vojenské tažení, jeho bitevní plán, projekt.

V izraelských dějinách tomu bývá velmi často, že se ozývá pláč a izraelský Bůh je ten, který tomuto pláči rozumí. Zatímco všelijací chytří a mazaní králové, udatní a dovedení a úspěšní a usilující o zdraví a zdar a prosazení, zatímco tihle králové okřikují druhé a říkají jim: „S vámi uzavřu smlouvu tak, že vám vypichnu pravé oko a budete mými otroky,“ tak Hospodin, Bůh Izraele, slyší pláč svého lidu. Máme to dobrého Boha a máme to Boha, který také cvičí naše uši, abychom dobře slyšeli pláč okolo sebe. A církev v tomto světě není společenstvím těch, kteří si pláčají na břicho a říkají si: „To jsme na to vyžrali, vezeme se dobrou výletní lodí do království nebeského, nám se už nic nestane, ani smrt nás nebolí, protože my hned po ní šup - do nebe.“

Církev je ten lid, který má cvičené ucho. Co ostatní na nás přijde, je v souvislosti s tímto slyšícím uchem. Uchem slyšícím pláč tohoto rozděleného a roztrhaného světa, světa dílčích ambicí a zájmů, světa, ve kterém se na nikoho a na nic nebere ohled, světa, který vyslovuje onen radikálně posměšný výrok jako Náchaš Amónský: „Vypichnu vám pravé oko.“

Je to Hospodin, který střeží svůj lid jako oko v hlavě. Náchaš se vysmívá Hospodinu. Lid pláče. Hospodin probudil v Saulovi, v tom ambiciózním mladíku, pozorné ucho a vítězí nad Náchašem Amónským.

Hospodin poslal jednoho obyčejného muže z Nazareta do tohoto světa, aby zlomil veškeré královské ambice Božího lidu. Paradoxně – církev, která uvěřila v ukřižovaného krále, nafoukla se v dějinách do pýchy, nabubřelosti, myslí si, že také smí do všeho mluvit, a vypadá to, jako by neslyšela. Buduje svoje vlastní pozice, investuje do svých vlastních zájmů. Toto království perspektivu nemá. Království krále

ukřižovaného je královstvím milosrdenství a pravdy a slyšícího ucha a slyšícího srdce. Amen.

Modlitba: Ty, který jsi zastáncem plačících, a který probouzíš pro všechny ustanené a zbídačené a ohrožené lidi a národy Krále pokoje a zastání, podrobuj si svůj lid, abychom byli Tvými svědky. Skrze Krista, našeho Pána. A smiluj se nad námi, odpusť nám naše hříchy zjevné i skryté a naplň naše srdce odvahou, vynalézavostí, novostí a silou, kterou bychom dokázali Tvoje milosrdenství dosvědčit nejen svým přátelům, ale i nepřátelům. Amen.

*Jiří Štorek*

## *biblické a teologické studie*

### **Církev jako instituce svobody**

„O svém pak shromáždění aneb jednotě to my smýšlíme a držíme, což i o jiné kterékoli křesťanské jednotě malé neb veliké smysliti sluší“ (*Bratrské vyznání víry VIII/7*).

Bojovník za svobodu katolické církve v Anglii a Irsku, Daniel O’Connell (1775–1847), měl na smrtelné posteli pronést tato slova: „Moje duše patří Bohu, mé tělo mé zemi, mé srdce mé církvi.“ Čteme tu falešného triumfalismu prostá slova oddaného katolíka, který miluje svou církev. Jiný katolík se dnes již názvem své knihy ptá: *Lze/Je třeba církev ještě zachránit? Otázky týkající se výstupu křesťanství z církve si zvláště protestantští teologové a teoložky kladou nejpозději od 60. let minulého století. Kniha Církev jako problém křesťanství sice zatím – pokud vím – nevyšla, ale nebylo by to nikterak překvapivé. Tituly a podtituly *Křesťanství mimo církev* nebo *Je možné být křesťany navzdory církvi?* nespátřily světlo světa vloni či předloni. Zmínka o „svaté církvi obecné“ ve vyznání víry se zakládá na obecně sdíleném přesvědčení vyznavačů, že církev představuje ono zvláštní společenství spásy, do něhož jsou křesťané Bohem povoláni. Při bližším pohledu se věc jeví poněkud složitěji. Uvažování o podstatě církve sice náleží k teologické problematice od počátku, v rané církvi a ještě více ve středověku se svedl o téma církve nejeden vášnivý spor – o vztah „duchovní“ a „světské“ moci na jedné, o to, zda má navrch papež nebo koncil,*

na druhé straně –, avšak zvláštní dogmatickou látkou se církev stala až vlivem rozdělení západního křesťanstva. Především reformační strana cítila naléhavou potřebu rozpomenout se v konfliktu s římskou církví na to, co činí církev církví a zakládá její jednotu. Článek VII Augsburského vyznání víry z roku 1530 („Církev pak je shromáždění svatých, kde se učí čisté evangelium a náležitě se vysluhují svátosti.“) tak představuje základní dokument dogmatického učení o církvi vůbec. Dvě „znamení pravé církve“ Augsburské konfese Bratrské vyznání víry z roku 1535 příznačně rozšiřuje o církevní řád a kázeň, stejně jako o důraz na přijímání zbylých notae (znamení) ze strany „lidu věrného“: „Kdekoli se Kristus káže, slovo evangelium zvěstuje, svátosti podle ustanovení Kristova přisluhují, i řád a kázeň moci klíčů království Božího vede a lid věrný to přijímaje skrze jednotu víry, lásky a naděje se pojí a na Kristu vzdělává, tu že jest církev svatá a dům Boží...“ (VIII/4). Římskokatolická církev se dlouho zdráhala své pojetí církve závazně fixovat. Nebezpečí, že starý spor o přednost papeže před koncilem či naopak se znovu rozhoří, se zdálo až příliš vysoké. Teprve dogmatická konstituce *Lumen Gentium* („Světlo národů“) Druhého vatikánského koncilu z roku 1964 tuto „mezeru“ zaplnila.

Vyhroceně řečeno, dogmatické učení o církvi znamená obnovení reformační teologie. Tím se současně stává zřejmým, že v učení o církvi jde o víc než o církev. Prostřednictvím učení o církvi se vyjasňovala konfesní identita protestantského křesťanstva vůbec. Reformace vyrostla z protestu proti světským a ještě více duchovním nárokům soudobé papežské církve. Především Lutherův základní vhled, že křesťan stojí v bezprostředním vztahu k Bohu, do nějž jej uvedl Bůh sám, získává nesmírnou dynamiku z kategorického odmítnutí všech pokusů římské církve chtít se „mezi“ Boha a člověka vmístit. Ve víře založená svoboda křesťana je právě i svobodou od mocenských nároků církve. Od samého začátku je tedy protestantismu vlastní tendence být kritický vůči církvi či institucím obecně, resp. dbát na nepřekračování mezi jejich vlivu. Při uvažování o církvi přecházíme k otázce, co křesťany – tj. ty, kteří v bezprostředním vztahu k Bohu zjeveném v Kristu stojí uvědoměle, – vede ke shromažďování a vzájemnému sdílení. Tématem tu není ihned vztah víry a společnosti, nýbrž otázka, které sociální formy jsou danému chápání víry přiměřené. Z reformační perspektivy zní tato rozhodující otázka takto: Jak může být historicky vzešlá forma sdružování na půdě církve uspořádána tak, aby svobodě jednotlivce nepřekážela, nýbrž odpovídala a nejlépe ji i posilovala. To ovšem znamená, že se církev nedostává do středu zájmu kvůli sobě samé, nýbrž kvůli důsledkům, které s sebou reformační pojetí vztahu v Kristu zjeveného Boha a člověka pro uspořádání praxe křesťanské zbožnosti přináší. Klíčový význam učení o církvi pro protestantismus tudíž nesmí být zaměněn za centrální postavení církve samotné.

Třebaže dogmatické učení o církvi je něco docela jiného než církevně praktický reformní program, jeho předmět tvoří výhradně církev coby historický jev, který

církevní statistiky či sociologové náboženství stíhají zhusta nejnepříznivějšími údaji. Reformační kritika se rozhořela právě o nárok římské církve určité dobově podmíněné podobě církve, jež chce rozhodovat o spáse či zavržení, zjednat závaznost. Otcové reformace se proto vracejí k Augustinovu požadavku *ecclesia (reformata et) semper reformanda*, (obnovená) církev se má stále obnovovat (toto znění je ovšem doloženo až v rámci pozdějších reformačních snah v reformované církvi). Snad největší protestantský teolog moderní doby, Friedrich Schleiermacher – „církevní otec 19. století“, vychovaný bratrskými školami a velký ctitel ochranovské Jednoty – vyjadřuje rozdíl mezi protestantským a římskokatolickým pojetím církve pregnantní formulí: Protestantismus chápe vztah jednotlivce k církvi jako výraz a důsledek svého vztahu ke Kristu, zatímco katolicismus vztah jednotlivce ke Kristu činí závislým na jeho vztahu k církvi (*Der christliche Glaube nach den Grundsätzen der evangelischen Kirche im Zusammenhange dargestellt* [1830/31], vyd. R. Schäfer, Berlin 2008, teze § 24). Návrh nějakého ideálního pojmu církve je v protestantismu bezvýznamný, rozhodující výzva spočívá ve snaze napjatý vztah mezi dogmatickým určením církve a církvi jako empirickou veličinou učinit plodným. První předpoklad zdaru takového počínání je proplout mezi Skyllou nedbalosti o daný stav (hrozí zvláště u teologů, jimž se zdravě kritický odstup od církve vymkl kontrole) a Charybdou požehnání danému stavu (hrozí zvláště u duchovních i „laiků“, jimž se pro samý důraz na praxi a jí nabytou zkušenost nedostává potřebného instrumentária k tomu, aby dostáli nároku hledat *modus vivendi* církve v sekularizované společnosti, neboť teologickou literaturu o církvi nechávají – v lepším případě! – stát ve své knihovně). První jmenovaný extrém nezřídka ústí do utopických představ o církvi (postmoderní situace po církvi žádá, aby ze svých dosavadních forem nenechala kámen na kameni), druhý pak do obhajování fosilních církevních pořádků (léty prověřenou „nabídku“ církve – bohoslužby, nedělní, biblická, náboženství, konfirmandi, popř. třicátníci – nelze přizpůsobovat „poptávce“ nábožensky zjitřeného současníka; tím bychom jen vyprodávali vlastní „rodinné stříbro“).

Klíč k vyvarování se těmto mylným přístupům spatřuji v odhodlání vztáhnout teologická určení pojmu církve na její historickou situaci tak, aby byla uchráněna před plíživým „předogmatizováním“. Jinak řečeno: Pointa teologického pohledu na církev spočívá právě v tom, církvi teologicky ulehčit. Z reformační perspektivy církev nemůže sledovat žádný jiný cíl než vyostřit rozdíl mezi sebou a Kristem a tak církev jako místo zvěstování křesťanské svobody odlišit od základu této svobody samé. Teologie nechce církvi coby empirické skutečnosti zjednat božský původ, není tedy ani „útek[em] do viditelnosti církve,“ ani ji pro „útek před viditelností církve“ (Karl Barth, *Die Not der evangelischen Kirche, Zwischen den Zeiten* 9, 1931, s. 89–122, výr. PR) nemá v úmyslu odepsat. Církev je historicky kontingentní podoba svobodného sdružování těch, kteří své víře rozumějí jako křesťanské, a její zvláštní hodnota spočívá právě ve službě svobodě, již „nám vydobyl Kristus“ (Ga 5,1).



Nejen výsostně teologický zájem o církve je současně zájmem o společnost. Coby historicko-sociální veličina je církev rozmanitě provázána se společenskými strukturami, kulturními formami a dynamikou vývoje dané doby. Na zjištění, že učení o církvi církev vždy přesahuje, jsme již upozornili. Církve, náboženství a společnost tvoří i v nejskularizovanější zemi Evropy nerozlučnou, byť napětí plnou jednotu. Pojetí církve se tudíž jeví jako implicitní komentář k celospolečenské situaci: Pozitivní hodnocení moderní doby se vyjadřuje v chápání církve jako instituce oplodňující kulturu a vzdělávající společnost, kritický pohled na moderní dobu vede k pojetí církve jako kontrakulturního útočiště imaginárního protisvěta.

Novověký vývoj k „individualistickému atomismu společnosti“ (Dietrich Bonhoeffer, *Sanctorum Communio. Eine dogmatische Untersuchung zur Soziologie der Kirche*, vyd. J. v. Soosten, München 1986, s. 109) staví církev do zcela nové situace. V podmínkách moderní subjektivity už není bez dalšího zřejmé, co znamená, že církev je creatura verbi divini (dílo Božího slova). Řeč o Božím slově není srozumitelná ani těm, kdo by si zpěvníky mohli v lavici klidně nechávat, a je proto lépe tímto pojmem co nejvíce šetřit, ne-li jej svěřit archivnímu zpracování. Od 18. stol. vlivem pietistické zbožnosti a osvícenské svobody svědomí nabývá stále více na síle emancipační proces, který osobní zbožnost a tradiční církevnost staví proti sobě. Do té doby samozřejmě ztotožňování křesťanství a církve se hroutí. Rodí se sekulární, programově necírkevní křesťanství, církve přichází o svůj monopol na výklad skutečnosti a stává se jednou z možných forem shromažďování těch, kteří cítí potřebu vlastní zbožnosti sdílet (nenechme se mást tehdy takřka naprostým překrytím evropského obyvatelstva a nominálního církevního členstva). Opačné tendence z církve znovu učinit reprezentační instanci křesťansky založené společnosti svůj krátký dech agresivitou postupu nenahradí. Před novověké rozlišování křesťanského náboženství a církve se zkrátka nelze vrátit a je to tak dobře. Smysluplné zamyšlení nad dnešní situací církve předpokládá k dialogu otevřený vstup na nábožensko-kulturní pole (post)moderní doby, stejně jako připravenost dosavadní dogmatická určení církve podrobit dalekosáhlým změnám, popř. je uložít ad acta.

Reformační vzhled do svobody křesťana má svůj epochální význam v tom, že vztah jednotlivce k církvi určuje zcela nově. Kořeny novověké emancipace osobní zbožnosti od stanovení církevní instituce leží v samém základu protestantského pojetí církve. „Apoštolem“ rozchodu institucionalizované náboženské kultury a osobní zbožnosti se stal pietismus, jemuž obnovená Jednota bratrská rozhodující měrou vděčí za svůj vznik. Na místo objektivní jistoty spásy, garantované Božím slovem, vstupuje jistota víry, subjektivně zakoušená ve znovuzrození, jež volá k náležitému vedení života. V důsledku toho prodělává i pojem církve individualistické přeznačení: Za pravou církev platí nadkonfesní společenství znovuzrozených, které není vázáno na jakákoli „poznávací znamení“ kromě zbožnosti odpovídajícího života.

Díky pietismu se stále více prosazuje náhled, že „pravé křesťanství“ v rozmanitosti individuálních výrazů zbožnosti nutně přesahuje partikulární hranice církve.

Jistě, určení církve jako *communio sanctorum* (společenství svatých), *communio viatorum* (společenství poutníků) či *corpus Christi* (tělo Kristovo) patří nejen do učebnic církevních dějin, avšak odpovědně je lze používat jedině tehdy, jsme-li přesvědčeni, že umožňují teologicky uchopit prudké změny ve vztahu církve a zbožnosti, jež při přechodu k moderní a postmoderní společnosti nastaly. Úvahy vykračující tímto směrem si jednoduše nemohou odpustit otázku, zda jiné formy náboženského sdružování než církev, jak je na „náboženském trhu“ dneška spatřujeme, neodpovídají „zájmům“ a „potřebám“ osobní zbožnosti lépe. Odvolávání se na zaslíbení typu, že církev „brány pekelné nepřemohou“, neodpovídají na otázku, zda a jak církev vůbec ještě představuje formu náboženského sdružování přiměřenou zbožnosti v „tekutých časech“ (Zygmunt Bauman). Z protestantské strany je nasnadě námitka, že jinde než v církvi se nekáže Kristus. Je ovšem zjevné, že celý problém nelze redukovat ani na údajnou „ztrátu citu pro to, co nás přesahuje“, „celkovou plytkost“ či „mavní nevázanost“ současného člověka, ani na míru naší neschopnosti evangelium přesvědčivě zvěstovat.

Potřeba vyrovnat se s náboženským pluralismem je pro církev stále naléhavější. Na jedné straně náboženská individualizace postupuje nezadržitelně vpřed: Nové podoby spirituality, orientované na zážitek, se na jednu stranu často už ani nemusejí vůči církvi kriticky vymezovat, nýbrž své plody nesou bez jakéhokoli vztahu k ní. Na druhou stranu ústí náboženská individualizace do vyostřené soutěže organizovaných náboženských společností o přítomnost a vliv nejen na „náboženském trhu“, nýbrž i ve veřejném prostoru. Dynamika náboženského pluralismu by proto měla církev přimět k tomu, aby v zájmu určení svého místa v moderní společnosti naléhavě usilovala o její teologický výklad – a to v živém rozhovoru se všemi náboženskými a světonázorovými proudy dneška, jejichž prostřednictvím k nám Pán promlouvá a zve nás k hlubšímu porozumění tomu, co znamená být jeho vyznavači. Teologický výklad kultury a moderní společnosti v českém prostředí dosud žel zcela postrádáme. Stejně tak i teologickou či filosofickou reflexi, která vychází z toho, že náboženství není sprosté slovo související nanejvýš s horoskopy, léčivými kameny, duchy zemřelých či politickými kulty, nýbrž že mu coby „smyslu a zálibení pro Nekonečné“ (Schleiermacher) náleží v lidském vědomí nezadatelné místo vedle víry v Boha zjeveného v Kristu, aby tato déle neztrácela vydatnou porci svého významu.

„O sobě a pro sebe je náboženství [...] přímý protiklad k pevné formě církve,“ napsal velký evangelický teolog a filosof Ernst Troeltsch (*Religion und Kirche*, in: *týž, Zur religiösen Lage. Religionsphilosophie und Ethik*, Tübingen 1922 [GS II], s. 146–182, 148). Pro Troeltsche církev není pouhý protihráč osobní zbožnosti, nýbrž stojí v její službě. Pouze církev dokáže zajistit takové zprostředkování tradice,

jež osobní zbožnosti otevírá prostor a nabízí ochranu. Proto ovšem klasický typus církve vyžaduje dalekosáhlé přebudování, mnohem důkladnější poznání a uznání rozmanitosti výrazů zbožnosti, aby této lépe odpovídala a byla s to ji podněcovat. Církev má podle Troeltsche plnit úlohu školy křesťanství – stimulovat jednotlivce, aby svou víru svobodně rozvíjeli a nechali vyústit do odpovědného vedení života. Tím se církev stává institucí svobody – její úkol spočívá v tom, nechat křesťanskou svobodu skutečně svobodnou. Jedině ve svobodě a respektu k jinakosti „mohou pokojně žít a působit různí křesťanští duchové“ (*Die soziallehren der christlichen Kirchen und Gruppen*, Tübingen 1912 [GS I], s. 983).

Mírou života ve svobodě a ze svobody není ztotožnění s institucí, nýbrž vnímání a hájení vždy individuálních životních souvislostí, do nichž Bůh člověka staví. Zde vidím hlavní rozdíl mezi církví a sektou. Sekta na svých členech vyžaduje plnou identifikaci – věroučnou, mravní, názorovou. Církev naproti tomu zve všechny bez rozdílu k úhrnnému, tj. náboženskému sebezporozumění v horizontu evangelijní zvěsti. Mám za to, že tu pouze přesazují reformační učení o církvi do současných podmínek: V křesťanské víře založená svoboda člověka církvi nezadatelně předchází. Církev už jednou provždy není rozhodující autoritou v tom, co má platit za křesťanské a co nikoli. Její úkol může spočívat jedině v tom, postavit se do služby svobodě. Charitativní práce církve je v tomto smyslu „pouhým“ obkreslením její péče o svobodu jednoho každého, stejně jako – jak ve svých podnětných pracích napořád zdůrazňuje Tomáš Halík – Ježíšův zájem o lidi vyloučené na chvost společnosti máme zasadit do kontextu jeho zájmu o „Zacheje“ na okraji společenství víry. Nejednoznačný hlas církve v učení se ukazuje jako nutný důsledek oné svobody, z níž církev sama žije. Nárok na odpovědnost jednotlivce, který ze svobody vyplývá, církevní regule nemožnou, ba nesmějí (chtít) nahradit. Být školou křesťanství a institucí svobody představuje pro církev trvalý a nenaplnitelný úkol. Avšak dveře, jež před každým z nás Beránek otevřel, díkybohu „nikdo... nemůže zavřít“ (Zj 3,8).

*Pavel Roubík*

## Misie obnovené Jednoty bratrské v jižní Africe na přelomu 18. a 19. století aneb prameny k misijní činnosti II.

Deník z průzkumné cesty misionářů Bonatze a Küstera z roku 1808

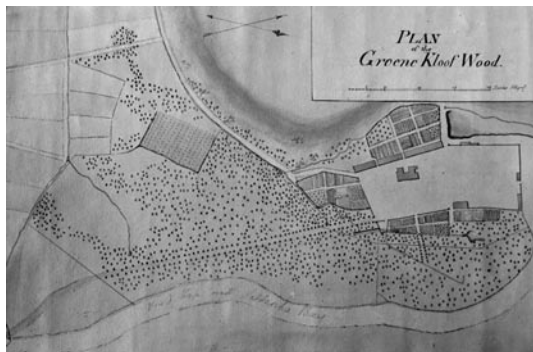
Dne 3. ledna roku 1808 přišla do misijní stanice Gnadenthal písemná zpráva od vlády provincie Kapsko, v níž bylo misionářům sděleno, že se mají vydat na průzkumnou cestu mezi Hotentoty (Khoikhoi) do nové oblasti, která se nazývala Groenekloof. Tato část Kapska byla v přímém majetku vlády a tak bylo její povolení pro další konání obnovené Jednoty bratrské nezbytné. Na cestu samotnou se měly vydat dva manželské páry z Gnadenthalu. Nejdříve se však měli co nejdříve dostavit dva bratři do Kapského města, aby získali instrukce od samotného guvernéra. Nakonec na tuto cestu byli posláni na návrh misijní konference bratři Johann Gottlieb Bonatz (\*1773 Twangermünde – †1827 Gnadenthal) a Johann Adolf Küster (\*1775 Öderan – †1833 Neudietendorf). Byli doprovázeni svými manželkami, povozem, taženým 14 voly, a třemi Hotentoty – Petrem, Josefem a Tobiášem, kteří měli na starost již zmíněný povoz. V místě zvaném Groenekloof, které měli misionáři posoudit jakožto místo vhodné pro vznik v pořadí druhé misijní stanice v Kapsku, se už od počátku 18. století nacházela holandská vojensko-zemědělská základna, označovaná jako „die Kleine Post“. Stanice vznikla ještě téhož roku a jejím hlavním úkolem bylo vytvořit styčný bod v boji proti islámu.

Jaký byl každodenní život misionářů v dalekém zámoří? S čím vším se potýkali a jakým nástrahám museli čelit? Byly jejich snahy o šíření myšlenek Ochranovských bratrů úspěšné? Jak vypadala běžná misijní stanice na počátku 19. století? V první řadě bylo nezbytné najít způsob, jakým by bylo možné s domorodými obyvateli komunikovat. Z dobových pramenů a sekundární literatury je nám známo, že již na konci 17. století sepsal jistý Johannes Guillelmus de Grevenbroeck, člen politické rady Kapské provincie, latinský spis o životě Khoikhoiů a sestavil i první latinsko-khoikhoiský slovník. Evropané nebyli dlouho schopni porozumět místním



*pohled na misijní stanici Groenekloof*

khoisanským jazykům, v nichž se ozývaly zvláštní mlaskavé zvuky. Naopak Khoi-khoiové se až s neuvěřitelnou rychlostí byli schopni naučit holandsky, popř. i anglicky a působili proto často jako tlumočníci. Jak popisují misionáři Bonatz a Küster ve svém deníku z průzkumné cesty z roku 1808, v pozdější stanici Groenekloof se jim dostalo od domorodců následujícího přijetí: „Údajně se kolem nich utvořil shluk domorodých dětí a žen, které utvořily jakýsi půlkruh. V pozadí se pak seskupili místní muži. Misionáři jim položili otázku, zdali si přejí, aby k nim přišel z Gnadenthalu jeden nebo dva učitelé, kteří by jim zvěstovali Slovo Boží. Domorodci údajně odpověděli jednohlasně, že si to přejí. Bratři popisují, že i přes počáteční bázlivost byli Hotentoti nakonec přátelští. Tehdy navštívil údajně Küster v chatrči starého muže a položil mu také onu otázku. Tento muž nemohl již několik let na nohy, ale jakmile



*Plán stanice Groenekloof, nyní Mamre*

uslyšel o jejich záměrech, byl celou věcí nadšen a pronesl, že poté, co bude postaven kostel, nechá se do něj přenést, aby také mohl vyslechnout Slovo Boží“. Mezi místními domorodci, s kterými misionáři přišli do styku, byl údajně jen jediný Hotentot, který neměl zájem o to, aby mu bratři zvěstovali Slovo Boží. V tehdejší době v tomto místě žilo 60 až 70 domorodců ve 12 chatrčích.

Pro stabilitu a duchovní rozvoj misijní stanice bylo zapotřebí vybudovat kostel. Představoval středobod veškerého dění stanice a důležité místo, které bylo určené ke shromáždění věřících a následným společným pobožnostem a diskusím. Ve zmíněné stanici fungoval do roku 1818 provizorní kostel umístěný v jednom z křídel hlavního obytného domu. K vysvěcení kostela jako samostatné budovy se přistoupilo na počátku zmíněného roku 1818. Se stavbou nového svatostánku se však započalo již v roce 1816. V době, kdy misionáři dorazili do zdejších končin, nenacházela se bývalá hospodářská stanice ve stavu příliš ideálním: „Obytný dům se nacházel v dobrém stavu, ale všechny zbývající budovy by potřebovaly zásadní opravu. Již zmiňovaný obytný dům byl podle všeho 64 stop dlouhý a 17 široký. Měl také dvě postranní křídla, která byla 18 stop široká a 19 stop dlouhá. Jedno z křídel sloužilo jakožto kuchyň a další tvořilo jakousi ubytovnu. V hlavní budově se nacházely ještě další tři ubytovny. Největší z nich, která zároveň tvořila předsálí, byla zpočátku využívána jako místo, kde se konala shromáždění, a také byla chápána jako provizorium namísto chybějícího kostela. Za hlavním domem se ještě nacházela hospodářská budova, také trojlodní, která sloužila k uschování zemědělských strojů, a taktéž v ní přespávali

Hotentoti. Celý hospodářský dvůr byl obehnán zdí, která byla kolem dokola dlouhá 140 stop a široká 100 stop. Nedaleko se prý nacházela mohutná skála a blízko u domu zdroj vody.“

Misionáři popisují ještě další stavby, většinou se jednalo o menší domky, v kterých bydleli domorodci. Zmiňují se i o budově, v které kdysi patrně bydlel první misionář Georg Schmidt.

Sbor věřících byl organizován podle evropského modelu. Kolem roku 1808 působilo v Gnadenthalu sedm manželských párů. Kolem roku 1820 je evidováno v pramenech celkem 27

osob z řad obnovené Jednoty bratrské působících v tehdejších třech stanicích: Gnadenthalu, Groenekloofu a Enonu. Vrchní dohled na činnost misionářů měla Rada starších, jejíž prodlouženou rukou ve zdejší oblasti byla Misijní konference a Domácí misijní konference. Měla na starosti především záležitosti spjaté s financováním misijních stanic. Vedle toho je nutné zmínit, že činnost Ochranovských bratrů byla do jisté míry omezena místními správními úřady. Od roku 1672 stál v čele Kapska guvernér a až do konce 18. století, kdy de facto skončila holandská správa této oblasti, byli všichni guvernéři, až na malé výjimky, rodilí Jihoafričané. Guvernér předsedal politické radě, která vydávala zákony, či spíše nařízení a po rozšíření o několik dalších osob z řad měšťanů mohla působit i jako nejvyšší soudní orgán.

Založení druhé misijní stanice v Gronenekloofu znamenalo pro misionáře úspěch v šíření myšlenek a vlivu církve. V návaznosti na tuto událost byly zakládány posléze další stanice Moravanů a byly tak položeny základy pro současnou misijní provincii.

V příštím čísle NBL bude věnována pozornost životopisům, jakožto dalšímu důležitému prameni bratrské provenience. Na tomto specifickém prameni si ukážeme nejen životní osudy zmíněných misionářů Bonatze a Küstera. Životopisy v obnovené Jednotě bratrské je třeba chápat v širších souvislostech jako pramen historického poznání a prostředek k utváření a posilování společné identity jednotlivců v rámci celosvětově rozšířeného společenství.



*kostel v Groenekloofu*

*Mgr. Tereza Daňková, FFUK*

# *unitas fratrum*

## **Setkání hornolužických sester ve sboru Jednoty v Kleinwelka**

„Především střež a chraň své srdce, vždyť z něho vychází život“. Tímto veršem z knihy Přísloví (4,23) uvedla sestra Renate Weigel, manželka kazatele v Kleinwelce, jarní setkání sester partnerských sborů v Německu, jehož jsme se zúčastnily v sobotu 26. dubna. Naše trojice tak opětovala návštěvu čtyř německých sester u nás v Turnově.

Již při příjezdu na náměstí na nás dýchl ranní klid a historická paměť tohoto místa, vzorně zrekonstruovaného centra městečka s dominantní budovou kostela. Sbor v Kleinwelce mimo jiné v minulosti pečoval o děti misionářů, kteří konali pastorální službu ve světě, nahrazoval jim rodiče a staral se o jejich vzdělání. Historické budovy tuto dobu připomínají.

Následující program, jehož nosným bodem je lidské srdce, se odehrává v prostorách kostela. Zahajují jej dvě sestry hrou na zobcové flétny, která nás příjemně naladí ke zpěvu bratrských písní. A německé sestry opravdu zpívají od srdce. Kolik různých obrátů s pojmem srdce se vyskytuje v lidském vyjadřování! Přítomné sestry v publiku jmenují mnoho příkladů : ...srdečný pozdrav, miluji tě z celého srdce, bolí mě srdce...

Diskusní debaty, probíhající ve skupinkách, pak rozvíjejí toto téma. Jazykovou bariéru nám pomáhá překonat sestra Elisabeth Langerfeldová, v jejíž skupince jsme se také aktivně zapojily do rozhovoru. Slyšely jsme mnohá vyznání, jak potřebné je duchovně posilovat lidské srdce, jak velice tomu napomáhají společná setkávání a sdílení.

Při obědě jsme mohly nahlédnout do prostor domova pro seniory, který tamější sbor JB provozuje. Budovy byly po roce 1990 zrekonstruovány a stavebně rozšířeny, aby odpovídaly moderním požadavkům na péči. Sbor se o toto zařízení vzorně stará nejen po duchovní stránce.

Polední přestávka byla vyplněna osobními rozhovory a procházkou na bratrský hřbitov, který tvoří přirozený přechod z městečka do přírodního lesa. Působivá jsou stromořadí starých lip, geometricky dělicí půdorys hřbitova a pod nimi skromné rovy. Jarní zpěv ptáčků a hřejivé sluníčko osvěžuje naše smysly a umocňuje tak zážitek ze setkání. Však jsme také své pocity a vděčnost za přátelství vyjádřily při odpoledních hodech lásky.

To společné, co nás letos s německými sestrami pojí, je podpora jednoho projektu a sice finanční pomoc na založení dívčí školy ve městě Isaka v Tanzánii.

*L. Bernardová*

# *náš seniorát*

## **Letnice v Potštejně**

Letnice - svátek, který v naší zemi není všeobecně známý, jsme v Potštejně oslavili tak, jak k tomu vyzývali již dávno naši bratři v písni „Radujme se vždy společně, chválu dávající vděčně...“ - radovali jsme se společně v Pánu. Sestra kazatelka dva roky připravovala ke křtu pět dětí a jednu dospělou. Hledali jsme vhodný termín, kdy křty provést a nejvíce se hodily Svatodušní svátky. Na tento termín se nahlásili s návštěvou naši bratři a sestry z partnerského sboru Rhein/Main z Frankfurtu nad Mohanem. Jejich návštěva byla účelová - věnovali jsme víkend strávený na faře přípravě na cestu do Tanzánie, které se zúčastní dvě sestry z našeho sboru a šest členů z EBG Rhein/Main už letos v červenci a srpnu.

Na první společný víkend jsme odjeli v únoru do Frankfurtu a teď přijela návštěva k nám. Německá skupina přijela v pátek v poledne a po krátkém odpočinku jsme povečeřeli. Na druhý den jsme měli připravený výlet nejprve do Kunvaldu a potom do Neratova přes Vrchní Orlici. V Kunvaldu se k naší skupině na chvíli přidali Hlaváčkoví s malými dětmi, kteří nedávno vstoupili do našeho sboru. Chvíli jsme si povídali u Domku na sboru a potom šli na krátkou procházku do Modlivého dolu. Po rozloučení s Hlaváčkovými jsme se ještě zastavili u Bratrské lípy a odjeli do Neratova, kde jsme nechali auto.

Nejdříve jsme si prohlédli poutní kostel, který má částečně skleněnou střechu. To proto, že původní střecha shořela po zásahu pancéřovou pěstí, kterou jen tak pro zábavu vystřelil ruský voják. Stalo se to hned po osvobození, počátkem května. Než vybrali věřící peníze na opravu, přišel únor 1948 a s ním zákaz opravy kostela. Od osmdesátých let se jednou do roka v kostele konaly poutě a mše pod otevřeným nebem. Právě to otevřené nebe má připomínat skleněná střecha. Kostel s dalekým výhledem je oblíbené místo svateb – také jsme se na jednu připletli.

Z Neratova jsme se pěšky vydali na Anenský vrch a kochali jsme se, díky velmi dobré viditelnosti, okolní krásou. Celý výlet jsme pojali jako dobrý trénink na Afriku. Měli jsme s sebou nedopatřením trochu starší mapu, ale ověřili jsme si, že instinkt a orientační talent funguje dobře, alespoň u některých členů skupiny. Vedro, hlad, žízeň a převýšení jsme také zvládli (ani vedro, ani převýšení nebylo neúnosné a na hlad a žízeň byla připravená Antje, která s sebou vláčela batoh velikosti malé krosny a u rozhledny začala nabízet hojně příděly jídla). Od rozhledny jsme se vydali směrem k Neratovu a v pořádku jsme přišli po několika kilometrech k parkovišti. Poslední zastávka byla ještě u Divoké Orlice na Zemské bráně. Po osvěžení chodidel v ledové vodě následovala cesta na faru, večere a příprava na neděli.





Ráno do sluncem prozářeného kostela přišli křtění a jejich rodiny. Slovo a chvály byly zaměřeny k Svato-dušním svátkům a křtu. Naši hosté z partnerského sboru vyřídili pozdravy a společně jsme se vydali k řece do místa zvaného Ostrovy směrem k Záměli. Od kostela se vydal asi 60 členný průvod a vypadalo to jako scéna z nějakého

filmu. Na břehu řeky jsme za doprovodu kytar zpívali a užívali si příjemnou atmosféru požehnanou Božím pokojem. Ponořením do vody křtění stvrdili svůj slib patřit Pánu Ježíši Kristu. Popřáli jsme jim vytrvalost na cestě víry a starší sboru vyprosilí požehnání.

Od řeky jsme došli do restaurace Pod Lipami na společný oběd a ve 14 hodin na faře zavoněla káva a mnoho druhů sestrami připravených koláčů, řezů, bábovek a cukroví.

Odpolední program probíhal v kostele, kde byl příjemný chládek. Naši němečtí přátelé promítli fotografie z vesnice Ibungu, kterou navštívili asi před osmi lety, aby ostatním alespoň zprostředkovaně přiblížili místa, kam se vypravíme. Sestry a bratři se pomalu rozcházeli a poslední odjížděli kolem šesté hodiny večer. Bylo vidět, že odjíždějí naplněni radostí ze společně strávené požehnané neděle. Na faře zůstal pouze „Tanzania team“. Zahájili jsme přípravu na cestu, neboť ještě v pondělí nás čekalo mnoho otázek. Řešili jsme náklady na pobyt, technické a praktické záležitosti, korespondenci s lidmi z Ibungu, aj.



V pondělí jsme dopsali a zkontrolovali žádosti o víza, o která se žádá v Berlíně a dali jsme se do nacvičování krátkého „divadelního představení“ o stvoření světa, neboť do Ibungu jedeme s konkrétním programem - jak žít společně na Zemi, kterou Bůh stvořil. Vzájemná spolupráce byla velmi příjemná a obohacující. Do večera jsme všechny úkoly splnili a následovala společná večeře a příprava na úterní odjezd.

Byl to moc pěkný víkend a doufejme i nezapomenutelný zážitek pro všechny pokřtěné, pro příslušníky jejich rodin a známé, kteří přišli, i pro naše hosty, kteří vyjádřili milé poděkování a spokojenost zápisem do knihy hostů.

*Jana Nejmanová*

## Železný Brod

### 90 let položení základního kamene

Při nedělním shromáždění 4. května 2014 jsme vzpomenuli na důležitou událost před 90 lety (1. 5. 1924): na slavnost položení základního kamene ke sborovému domu. Na závěr shromáždění jsme přešli ven a J. Polma přečetl proslovy, které byly vysloveny při poklepu na základní kámen.

Po modlitbě a písni Ve jméno Krista doufáme jsme se společně vyfotografovali a jako na konci slavnosti 1924 jsme se odebrali k občerstvení.

### Noc kostelů

Letos jsme připravili jako hlavní téma: Labyrint světa a ráj srdce. Chceme tuto starou knihu s aktuálním dosahem představit slovem i výstavkou. Nežijeme v době, která by byla nepřátelská životu, přesto víme, že stav společnosti není ideální, že je mnoho věcí, které navádějí ke skepsi, strachům, vedou k depresím, špatným náladám... Dovedeme si představit, že by mnoho věcí a hlavně vztahů ve společnosti mohlo a mělo být lepších a radostnějších.

Zvolili jsme proto téma Labyrintu světa a ráje srdce od Komenského, abychom si připomenuli z jeho návodu, jak se stavět k negativům kolem nás: Přinášet do světa dobré věci – lásku a službu tam, kam dosáhneme svými možnostmi.



1. výstavka Labyrint světa a ráj srdce připomíná vznik tohoto díla, čtená vydání, ilustrace. Ve vitrínách bylo vystaveno 34 vydání, nejstarší z roku 1782 (podle Berlínského vydání 1757), poslední z roku 2013.

2. výstavka Sbor Jednoty bratrské v Železném Brodě v labyrintu světa pro ráj srdce má vystihnout proč a jak tu jsme.

Jak sbor reagoval na dění ve společnosti. Výstavka přináší fotografie ze života sboru 1920-2014.

V 18 hodin se rozezněl na pět minut nad Železným Brodem náš zvon.

Kazatel přivítal přítomné – nebylo jich mnoho. Přečetl z Hesel a krátce se nad nimi zamyslel. Pomodlili jsme se a zazpívali píseň Hory, doly, stráně. Pak kazatel uvedl obě výstavy a byl promítnut krátký film o Labyrintu světa a ráji srdce.

Bratr Kola na zahradě vařil výbornou polévku, ale déšť hrozil naředit ji proudy vody. Nastal přesun pod střechu. Pro déšť nemohly být opékány přichystané uzeniny. Ti, co si prohlédli panely, zasedli k občerstvení a rozhovorům.

Ve 20 hodin nastoupil pěvecký dětský soubor osvědčené značky kvality: Řetízek. Půl hodiny nám přinášel radost svým uměním. To už byli přítomni další hosté.

Po koncertu někteří odcházeli, jiní zase přišli... Byli jsme připraveni na daleko větší množství lidí – ale i tak jsme rádi, že jsme do Noci kostelů opět vstoupili. Rozcházel jsme se těsně před půlnocí.

## **Vzácná a milá návštěva z Palestiny**

Návštěva přijela v sobotu 31. května do Rovenska kolem 11 hodiny.

Ghada Naser je ředitelkou rehabilitačního centra Jednoty bratrské na Hvězdném návrší v Ramallah. Farah Odeh je šéfem přes finance. Reimund Hertzsch, kazatel z Drážďan je doprovázel z Ochranova.

Hosté z Palestiny měli za sebou již pracovní jednání ve Švýcarsku a Německu. Na krátký čas zavítali do Ochranova – a protože Čechy jsou, co by kamenem dohodil, projevíli zájem podívat se do některého sboru.

Po občerstvení v Rovensku jsme se vydali na Trosky. Dobře tlumočil Matouš Jaluška. Byli nadšení nejen hradem, ale i zelenou přírodou. Vzácný je pro ně i les. Není to u nás kamenitá vyprahlost jako u nich. Sestra Ghada měla trošku obavy vystoupat po schodišti na Babu, ale závratě překonala a užívala si nádherný rozhled.

Druhou zastávkou byl sbor v Turnově. Jen si prohlédli modlitebnu a zlásky je „staročeské řemeslnické trhy“, kde si nakoupili dárky.



*Bratr Farah a sestra Ghada*

Na pozdním obědě jsme byli na Hamštejně, kde se také ubytovali.

Nadšeni byli i procházkou besedickými skalami. Provedli jsme je bludištěm až do skalní modlitebny, pověděli jim o Husových dnech a nočním Kalichu.

Od 19 hodin bylo setkání s rovenským sborem. Byl zastoupen i Železný Brod, Jablonec n. N. a Turnov. Sestra Ghada, stále usměvavá, vyprávěla o práci a službě, kterou na Hvězdném návrší koná Jednota bratrská (Dílo světové Unitas fratrum). Věnují se tělesně i duševně hendikepovaným dětem a mládeži. Palestinskou společnost učí žít s lidmi s postižením a nestydět se za ně. Křesťanů je v Palestině jedno procento. Většina klientů jsou muslimové. Jednota tu nedělá klasickou misii, ale nabízí službu a pomoc těm nejpotřebnějším a společností nejodstrkovanějším (nejhůř jsou na tom v tomto ohledu postižené dívky). Je to úžasná služba!!

Dlouho do noci se ještě povídalo u prostřeného stolu...

V neděli 1. června přijeli hosté do Železného Brodu na shromáždění. Matouš Jaluška předem přeložil kázání do angličtiny. Byli tu i z Koberov a Rovenska. Po shromáždění znovu promítli obrázky a vyprávěli o své práci.

Pánu Bohu díky, že jsme se s nimi mohli setkat, slyšet a vidět, jak se pracuje pro Krista mezi potřebnými! Je to pro nás povzbuzení, jsme na ně hrdí!

## Vzpomínka

### **Před 100 lety, 24. dubna 1914, se narodil František Jiří Polma**

Vyrůstal ve sboru Jednoty bratrské v Železném Brodě za působení Bohumila Vančury, pomáhal i Františku T. Petrovi, stal se učitelem náboženství.

Po složení kazatelských zkoušek byl postaven ke kolébce vznikajícího sboru v Loučkách k datu 1. června 1943 jako kazatel Jednoty bratrské. Protože se ve službě osvědčil, byl 18. března 1945 v Mladé Boleslavi ordinován Václavem Vančurou na diakona Jednoty bratrské. Ke dni 12. 6. 1949 byl povolán do sboru v Ujkovicích po Josefu Korbelovi. V ujkovickém sboru přijal 7. března 1954 z rukou biskupa Karla Reichla presbyterskou konsekraci.

V roce 1968 byl zvolen do Úzké rady společně s biskupem Adolfem Ulrichem a Jindřichem Halamou. Ve stejném složení byla zvolena Úzká rada i v roce 1971 a 1974. F. Polmovi byl svěřen náročný a někdy i nepopulární úsek hospodářský.

Zemřel 18. září 1977 ve věku 63 let.



## Praha – kaple v Malešicích

Celý rok se v pražském sboru vedly rozhovory nad budoucností sboru. K tomu přemýšlení nás vedly tyto skutečnosti: Jednak dotazník, který vyzýval sbory ČCE k zamyšlení nad situací sborů po roce 2015, kdy nastane plné osamostatnění církvi od státu.

Druhým impulsem v tomto přemýšlování byla nabídka povšechného sboru ČCE, abychom koupili Milíčovu modlitebnu v Malešicích v Rektorské ulici. Synodní rada nám doporučila k zpracování projektu (rekonstrukce a přístavby pro zázemí sboru a byt kazatele) arch. D. Vávru.

Milíčova modlitebna v Praze Malešicích v Rektorské ulici byla kazatelskou stanicí Jarova. Modlitebna byla postavena arch. P. Barešem v roce 1952, má malé zázemí a nemá byt pro faráře. Od 80. let nebyla používána a r. 2005 byla prodána povšechnému sboru.

Celý podzim 2013 se vedla v pražském sboru diskuze o nových prostorech a budoucnosti sboru. Rada starších sboru hledala finanční krytí tohoto náročného projektu.

Dne 23. března odhlasovala Sborová rada koupi, rekonstrukci i přístavbu Milíčovy modlitebny. Následně 4. zasedání 33. synodu 1. června schválilo projekt pražského sboru na koupi, rekonstrukci i přístavbu objektu.

Následoval rozhovor s arch. D. Vávrou, kde jsme stanovili některé požadavky pro konečný projekt rekonstrukce i přístavby Milíčovy modlitebny.

Přes velký finanční náklad, který plán nového sborového sídla má, i přes nesouhlas menší části sboru, jsme se rozhodli pro tento krok ze tří důvodů.

Zprvė náš sbor je již jediný v ochravněm seniorátu, který nemá vlastní prostory. Z toho plyne omezené působení sborové činnosti. Přes týden se odehrávají sborové aktivity v prostorách kanceláře v Čajkovského ul. na Praze 3. Pro nedělní bohoslužebná shromáždění jsou nám k dispozici prostory kaple v domově seniorů Sue Ryder. „Besídka“ nemá vyhovující prostory, častokrát probíhá na chodbě domova Sue Ryder. Také pronájem prostor pro naše aktivity je nemalá část z našeho sborového rozpočtu.

Sbor také nemá byt pro kazatele. Nájemné kanceláře i příspěvek kazatelky na bydlení je částka, kterou sbor bude moci využít na pokrytí provozu v novém sídle sboru a ještě si sbor polepší v nákladech. Tím, že sbor nemá své prostory, je sborová činnost značně okleštěna.

Za druhé chtěli bychom vytvořit centrum sborového života v jednom místě. Naše činnost získá prostor, kde bude moci provádět i misijní činnost. Sbor se bude moci stát kulturně-sociálním centrem oblasti Malešic, kde nepůsobí žádná jiná církevní denominace.

Za třetí jak ze strany UF, ale i vedení ČCE nám byla nabídnuta jak modlitební, morální, ale i finanční pomoc. Ředitelství EKP tento projekt schválilo a vzalo za

hlavní zájem pro rok 2015. Již v tomto roce probíhá sbírka v kontinentální provincii. V roce 2015 sbírka, která probíhá přes Hesla Jednoty bratrské, bude věnována na projekt Malešic.

Ze strany ČCE bude vyhlášena sbírka HDL. Jsou nabídnuty překlenovací bezúročné půjčky, pomoc při výběru firem, stavebního dozoru i jiných administrativních, právních i technických problémech, které náš sbor musí vyřešit.

Jsem vděčná za vyslovená slova podpory od svých kolegů, jak z UF, tak v ČCE, ale i kazatelů našeho seniorátu. Společenství jak církve UF, tak společenství církve ČCE i našeho seniorátu nás posiluje v tomto nelehkém úkolu. Bez této modlitební, ale i konkrétní pomoci bychom byli na všechno sami a jen těžko bychom mohli nést břemeno rozhodnutí.

V Malešicích chceme k činnosti sboru, která pevně stojí na základech kázání slova, modliteb a vysluhování svátostí, připojit ještě třetí pilíř, kterým podle Sk2,41-47 je diakonie, tedy služba. Tato trojina je podstatou církve. A tak kromě služby pro sbor bychom chtěli otevřít službu i veřejnosti Malešic. Přáli bychom si, aby se Milíčova modlitebna stala místem setkání, diskusí a společenství, ale i místem pro potřebné.

Je před námi dlouhá cesta. Cesta jednání se zástupci ze SR, s tajemníkem M. Kocandou a druhou náměstkyní E. Zadražilovou ohledně převodu majetku, splátek, půjček. Na druhé straně jednání s arch. D. Vávrou o dokončení finálního projektu, vyřízení žádostí o územní rozhodnutí, stavební povolení a jiné náležitosti.

Možná, že se ptáte, kdy se „poprvé kopne do země“ a začne se stavět. Když to vše půjde dobře, nic se nezkomplikuje a budeme mít všechna povolení, mohli bychom začít s rekonstrukcí na jaře r. 2015.

Co na závěr: Poděkovat všem, kteří stojí při pražském sboru svými modlitbami, finanční i jinou pomocí. Děkujeme za slova povzbuzení a potěšení ve chvílích, kdy nebylo lehké se rozhodnout. Děkujeme zvláště ústředí ČCE, ale i ředitelství EKP, obzvláště Benigně Carstens. Těm všem, kteří nás v našem záměru podporují.

*E. Šormová, kazatelka sboru*

## **Dopis z Turnova**

Milí bratři čtenáři a sestry čtenářky těchto našich Listů!

Posílám Vám pozdrav z již letního Turnova. Ne, že bych si myslela, že na něj netrpklivě čekáte, - to jistě ne – ale mám za to, že přátelé, natož pak bratři a sestry, si mají čas od času dát o sobě vědět – co je „v kraji“ nového a hlavně pěkného, aby se navzájem potěšili nebo alespoň informovali.

No – zvláště nového nebo aktuálně zajímavého u nás není vlastně nic. Ale pěkného? Pěkné, to u nás ve sboru je skoro všechno. Před asi 12 lety jsme byli velmi nešťastní – přišli jsme o svůj sborový dům i nějaké ty úspory a neměli jsme se ani

kde scházet o nedělích. Ale pak nám Pán Bůh vlil do žil odvalu pustit se do stavby domu nového. Ukázal nám i místo na starém Bratrském sboře a my jsme cítili Jeho požehnání.

Díky Jemu, velké energii našeho bratra kazatele Ondřeje Halamy, pomoci našich bratří z Německa, příspěvku turnovského mecenáše Horáčka i naší vlastní pomocné práci, máme nyní krásný přívětivý „domov“ i byt pro rodinu faráře. S pokorou a vděčností ho užíváme už 13 let a jsme v něm šťastni.

Každou neděli se plní bratřími z blízka i z dále – někdy i novými dětmi a mládeží – můžeme přijímat různé hosty, někdy i nocležníky.

Jednou za měsíc se při tzv. Rodinných bohoslužbách změnila naše modlitebna v divadelní sálek loutkového divadla a potom v příjemnou a veselou kavárnu, kde se čepuje káva a čaj a servírují se výborné zákusky, které připraví naše sestry. Možná, že to není nic zvláštního, ale my máme ty chvíle moc rádi. I divadlo – je sice pro děti – ale autoři i interpreti (bratr kazatel a dvě naše sestry, které i šijí kostýmy a připravují scénu) si nás úplně získali. Výborně se i s dětmi bavíme a často se i něco přiučíme.

Velmi populární i mezi jinými turnovskými občany jsou naše tzv. Večery Na Sboře. Ty organizuje náš bratr kazatel ve spolupráci s Městskou knihovnou. Jsou to taková komorní představení slova a hudby. Míváme tu někdy i velmi vzácné návštěvy (prof. Hilský, dr. Grygar, dr. František Novotný, dr. Větvíčka ...) a jindy jsou to vystoupení zdejších umělců, literátů, hudebníků, výtvarníků, kteří k nám rádi přicházejí.

A tak k nám chodí i noví lidé – pravda – nehledají přímo Boží slovo, to by bylo nejkrásnější. Ale snad alespoň vidí a cítí srdečné duchovní prostředí našeho sboru. Třeba někdy v budoucnu ...

Jednou za rok na jaře se náš sborový dům zaplní sestrami ze všech sborů naší provincie, přijíždí i sestry z Německa. To je veselo a rušno celý den až do odpoledne.

Ale nejplnější je naše modlitebna na Štědrý den o půlnoci. „Půlnoční Na Sboře“ drží náš bratr farář – skladatel i interpret krásných písní, se čtením vánočního evangelia, společnou modlitbou i koledami každý rok a stala se již turnovskou vánoční tradicí.

Tak jsem se dostala na konec církevního roku. Nezmínila jsem zdaleka všechno, co se u nás děje – třeba cyklistický výlet po Českém ráji, dětské vánoční hry atd., ale však víte, mnohé je podobné i u vás, a pak „jen krátká návštěva/zpráva potěší“, jak říkával malíř Vladimír Komárek.

A tak Vám i nám vyprošují Boží požehnání pro všechno konání. S vděčností za tu velkou Boží milost, které se nám nezaslouženě dostává

*Vaše sestra z turnovského Ochranovského sboru JB*

## Noc kostelů v Potštejně

V pátek 23. 5. 2014 se v různých zemích Evropy otevřely na noc kostely. I my jsme se v Potštejně přidali. Byl to náš třetí ročník. Je to vhodná příležitost otevřít dveře kostela veřejnosti a také být spolu a užít se navzájem. První ročník nás překvapil hojnou účastí veřejnosti na zahajovacím programu a potom množstvím lidí, kteří se zastavili po návštěvě katolického kostela a zámku. Druhý rok se na Noc kostelů katolický kostel neotvíral, ani počasí nepřálo a náš kostel byl zahalen do lešení, přesto jsme se sešli, společně chválili Pána a pro příchozí jsme měli připravené drobné dárečky.

Letos jsme se těšili, že můžeme tuto akci uspořádat v nově opraveném kostelíku. V týdnu byla nainstalována výstava krásných fotografií Dana Popeláře doplněná papírovými origami, které vyrábí jeho manželka. Kostel jsme otevřeli v 17 hodin koncertem šesti mladých flétnistů, žáků Základní umělecké školy z Rychnova nad



Kněžnou. Tito mladí hudebníci hráli s takovou chutí a radostí, že nadchli všechny přítomné. A se stejnou chutí se pustili do malého občerstvení, které jsme pro ně připravili. Po jejich vystoupení následoval biblický příběh pro děti a po malé přestávce nastoupil se svým půlhodinovým programem pěvecký sbor Církve bratrské z Bystřeho. Z horkého odpoledne se pomalu schylovalo k bouřce, ale to nic neměnilo na příjemné a radostné atmosféře. S Bysterskými jsme si potom chvíli sedli a povídali. Návštěvníci si prohlédli fotografie, potom následovalo promítání filmu Na sever od slunce z festivalu Jeden svět. Sestry rozsvítily svíčky a květinami vyzdobený kostel se rozzářil do nastávající tmy. Za doprovodu kytar jsme zpívali chvály a vnímali přítomnost našeho Pána. Rozešli jsme se před 23 hodinou naplnění radostí a pokojem. Na faře zůstaly děti se sestrou Naďou Běťákovou, pro které byl pátek zahájením jejich víkendového pobytu s přípravou ke křtu.

*Jana Nejmanová*



# *z církví ve světě*

**Joachim Gauck.**

## **Ze života současného populárního německého prezidenta**

„Rebeloval jsem po všechna léta jako student, jako farář. Nebyl jsem povolán být mučedníkem.“ (Joachim Gauck)

### **1) Dlouhá cesta k Bohu**

„Moje cesta k teologii nebyla v NDR neobyčejná,“ vysvětlil Gauck svou volbu studií, „přede mnou i po mně se mnozí z podobných motivů rozhodli pro toto povolání.“ Na šťastně dokončené studium 1965 navázal dvouletý vikariát, praktický výcvik pro budoucí pastory a pastorky po první teologické zkoušce. Na začátku roku 1966 nastoupil Gauck svou službu v Laage, větší vesnici se třemi tisíci obyvateli, ležící 30 km jižně od Rostocku. Nadále ho mučily obavy. Byla jeho víra dost silná, aby mohl být pro svůj sbor vzorem? Byla jeho kázání dost blízká starostem a nesnáším jeho členů ve sboru? V praktické práci získával pomalu jistotu. Objevil, že může mluvit před druhými a zaujal lidi v kostele, i když tu někdy seděla jen hrst věřících. To mu dávalo sebedůvěru, aby šel dále po nastoupené cestě navzdory vši stále ještě existující pochybnosti. Ke konci svého praktického vzdělávání cítil, že snad přece stačí na úřad pastora, a z toho vzešlo přání mít svůj vlastní sbor. Ve svých vzpomínkách k tomu pastýřsky napsal: „V setkáváních se členy sboru jsem ale ztratil strach, že mě spolknou pochybnost. Mohl jsem duchovně růst a sám něco vyzařovat.“

### **2) Mladý pastor**

V polovině roku 1967 začal pro Joachima Gaucka život s povoláním pastora Evangelicko-luterské zemské církve mecklenburské. Zůstal jím 22 let až do konce trvání NDR. Na své první místo nastoupil 1. července ve vesnici Lussow s tisícovkou obyvatel, ležící také na jih od Rostocku. O letnicích se představil svému sboru a nastěhoval se, nyní už s pětičlennou rodinou, do místního farního domu. Tři týdny předtím se narodila dcera Gesine, jeho třetí dítě. Nebyl ještě hotov se svým vzděláním, stál před druhou zkouškou. Avšak v postavení pomocného kazatele konal bohoslužby, vyučoval konfirmandy a náboženství. V týdně před Vánoci byl při bohoslužbě oficiálně uveden do svého úřadu. Po devíti dlouhých letech vzdělávání držel konečně v rukou svou ordinační listinu. „Ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého je kandidát kazatelského úřadu Joachim Gauck 17. prosince 1967 v evangelicko-luterském kostele v Lussowu za přímluvné modlitby sboru a vzkládání našich rukou ordinován k úřadu církve. Ordinance se konala se slovem Písma Jer 15,16.“

Nejvýznamnější budovy této zemědělské obce byly statek a kostel, postavený převážně z posbíraných kamenů. V něm Joachim Gauck konal v nejbližších třech letech každou neděli v 10 hodin bohoslužby. K jeho sboru patřily ještě další dva kostely, v nichž kázal jedno odpoledne v měsíci. Farní dům, do kterého se rodina nastěhovala, byl sice velký, ale zchátralý. Měl prastará okna a podlahy, topení na uhlí a suchý záchod s vědrem. Tekoucí voda nebyla. Musela se načerpat pumpou, která stála v kuchyni. Vařilo se na sporáku provozovaném na plyn propan. Na začátku nebyla koupelna... Gauckovy vlastní děti Christian, Martin a Gesine byly domem nadšeny.

„Byl to překrásný Lussow... Byli jsme všemi přijímaná rodina... Bylo tam jako v ráji. Každých 14 dní přicházel na návštěvu dědeček, aby pečoval o zahradu. Před jídlem jsme se společně modlili – my děti ještě jednou před spaním...“ Bohoslužby, křty, konfirmace, svatby a večery s mládeží – nebyl žádný nedostatek práce. Zejména v té církevní práci s mládeží nacházel Gauck tak velké zalíbení, že se stala těžištěm jeho povolání.

### 3) Rostock - Evershagen

12. prosince 1971 konal Gauck svou poslední bohoslužbu v Lussowu. Po 5 letech ho to táhlo zpět do města k nejbližšímu většímu úkolu. Na začátku roku 1972 převzal v nově založené sídlištní čtvrti v Rostocku-Evershagenu stavbu evangelického sboru. „Chtěl jsem na frontu, kde se bojuje,“ vysvětlil Gauck později své střídání z vesnice do města. Mladý pastor nastoupil svůj úřad na místě, ve kterém křesťanství hrálo stěží nějakou roli. O desítky let později mluvil Gauck o svém „misionářském nasazení“, o tom, proč se pro tento nový úkol rozhodl. Ve své autobiografii k tomu napsal: „V takové terra incognita přijmout práci vyžadovalo rozhodnost, otevřenost a sílu vydržet. Nastoupil jsem tuto cestu s velkým nadšením, s radostí a zvědavostí a především s pevnou vůlí dovést tuto výzvu k mistrovství“.

Jako již v Lussowu vrhl se Joachim Gauck do své práce také v Evershagenu, snad ještě úporněji než předtím. Když nastoupil na nové místo, neexistovalo tu nic takového, jako evangelický kostel. Církevní budova se v plánech architektů socialismu nepředpokládala. Farní dům, prostory sboru? Gauck musel při jeho výstavbě začínat na nule. Když si v neděli oblékl svůj talár, kázal zpočátku sotva tuctu věřících. Během týdne chodil od domu k domu, klepal, zvonil na každé dveře, téměř vždy otvíraly ženy. Pro církev přímo nesměl provádět nábor, takže se představoval slovy: „Chtěl bych vás navštívit, jestli jste evangelíci.“ Zájemce zval k biblickému večeru nebo k rozhovoru o víře. Jeho silnými stránkami při této misionářské práci byly vyhraněné schopnosti dobře naslouchat a na potřeby lidí, které oslovil, přistupovat. Protože církev nedisponovala vlastními prostorami, konala se konfirmační vyučování, náboženské hodiny a jiná shromáždění v soukromých bytech křesťanských rodin. Často v bytech Gauckových. Teprve v roce 1984 směl katolický sbor stavět na

okraji Evershagenu svůj kostel. Katolíci dovolili evangelíkům společně používat sborový dům, takže mohl konečně Joachim Gauck konat bohoslužby v Evershagenu. Kázat bylo jeho největší nadání. Na kazatelně byl vynikající osobností. Zásadně mluvil volně. Jeho písemné poznámky sestávaly pouze z uspořádání a několika hesel. Konečné formulace pronášel spatra. Mnozí členové církve viděli ve svém pas-torovi „vysoce nadaného řečníka“, který nebyl žádný povznesený akademik. Kázal svěže, živě, názorně, vždy přesvědčivě. Kázání byla velmi konkrétní, někdy v nich použil malé politické narážky.

#### **4) Otec rodiny**

Po osmi letech v nemilované panelové zástavbě se Gauckova rodina přestěhovala do domu ve Starém Městě v Rostocku. Toto přestěhování bylo naléhavě nutné, protože Hansi Gaucková porodila v tomto roce Katharinu, jejich čtvrté dítě. Nový domov pocházel z r. 1734 a byl jedním ze dvou kazatelských domů Mikulášského kostela (Nikolaikirche), které se těsně dotýkaly této mohutné církevní stavby. Gauckovo povolání bylo pro něj stále vším – rodina přicházela dlouho potom. Byl stále ve svém Trabantu nebo VW-minibusu, který dostal darem od jednoho sboru v Západním Berlíně. Evershagenský pastor se jevil všem jako živý, radostný a mladistvý. „Pohyboval se rád na veřejnosti, a také ji potřeboval“, jak soudili jeho přátelé. „Charismatický, optimistický, každý mohl cítit, že miluje svou práci s lidmi.“

Když Gauckovy děti přišly do školy, brzy pocítily, že jako farářské děti jsou „outsideri“. Sama skutečnost, že žák dal znát, že věří v Boha, vedla k problémům s jeho socialistickými vychovateli. Ještě horší to bylo pro farářské děti. Byly rušivými faktory v ateistickém státě. Christian, Martin a Gesine byli často svými učiteli předváděni, když šlo o jejich víru. Gesine to zažila, když její učitelka mluvila při vyučování o kosmonautech, kteří letěli do vesmíru a přitom žádného milého Boha neviděli. Potom se obrátila ke Gauckově dceři: „Kde je tedy tvůj milý Bůh?“ Celá třída pohlédla na dívku, která statečně odpověděla: „Kdepak je láska? Můžete mi ukázat, kde je?“ Dívčin otec ji na tuto otázku připravil. Christian byl perzekvován a otravován stejnými slovy. „Kdepak je nyní tvůj milý Bůh,“ ptala se učitelka Christiana v přestávce na školním dvoře. „Věřím, že všude“, odvětil chlapec, který takovému útoku ještě nedorostl. „Také v nádrži mého motocyklu?“ vysmívala se mu nato pedagožka. Když se sbíraly peníze pro Sovětskou armádu, bránil se Christian: „My jsme farářovic, můj otec nechce Rudou armádu.“ Farářovy děti byly vystaveny stálému tlaku z obou stran. Na jedné straně od svých partajních učitelů, na druhé straně od svého nepod-dajného otce. Ten očekával od nich totéž, co od sebe. Měly se nepřátelským poměrům a libovůli SED – Socialistické jednotné strany Německa – postavit na odpor. To byla cesta Joachima Gaucka a jeho sourozenců, to měla být také cesta pro jeho děti.

*Mario Frank, vybrané výňatky přel. M.U.*

# *ráj srdce*

## **Melchisedech**

Melchisedech platí jako symbolická postava „všeobecného kněžství“, které náleží celému lidství. S všeobjímajícím vesmírným Božstvím, které on zastupoval a sloužil mu, může mít člověk přímý vztah. Pierre Teilhard de Chardin velebil ve svých neporovnatelných textech tohoto Boha všehomíra, jenž nechce uznávat žádné odloučení mezi „svatostí“ a „nesvatostí“, světcem a světákem, a jenž uznává každého člověka jako kněžského a jednotlivě ho povolává.

Každý muž a každá žena stojí v Božím povolání. Všichni jsou kněžími a kněžkami stvoření. Pavel nechce ve svém dopise Židům (7,17) nic jiného říci: „Ty jsi na věky knězem podle řádu Melchisedechova“: jednat podobně jako Bůh, být podoben Bohu.

*Henri Boulad*

## **Co se počítá**

Hledíme-li zpět a ptáme se, čeho jsme v životě dosáhli a čemu jsme dali krev svého srdce, vidíme pak seznam našeho majetku nebo našich titulů? Nebo je tam snad někdo hladovějící, bezdomovec, nemocný, duchovně ztracený či osamělý, který může říci, že jeho život by byl o mnoho chudší, kdybychom nežili? Že můžeme být úspěšní, je bez pochyb. Otázka ovšem zní: úspěšní k čemu? Co se počítá, není, co jsme dělali, ale to, co jsme učinili proto, že bylo třeba to udělat.

*Joan Chittister*

## **Nyní**

Nejdůležitější čas je okamžik. Nejdůležitější člověk je ten, s nímž mám právě co dělat. Nejdůležitější cit je láska, s níž se lidé setkávají.

*Mistr Eckhart*

## **Odvaha k bytí**

Křesťanská víra žije ze základního přesvědčení, že základní rozhodnutí, „Ano“ ke světu, může být zdůvodněno jen v tom, koho nazýváme „Bůh“. „Odvaha k bytí“, jak to nazval Paul Tillich, se zakládá na Bohu, jenž vyvolal svět a člověka v absolutní svobodě z ničeho do bytí.

*Karel Lehmann*

*připravuje Miroslav Matouš*